

ข่าว

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ส่วนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์
โทร. 0 2241 5885 โทรสาร 0 2241 5885
[http:// www.cpd.go.th](http://www.cpd.go.th)

โรงสีข้าวพระราชทาน อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มุ่งหวังประโยชน์เพื่อราษฎรอย่างแท้จริง

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อยู่หลายโครงการ โดยเฉพาะในอำเภอบ่อเกลือและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ชาวบ้านยังมีฐานะยากจน พระองค์จึงได้พระราชทานโครงการกฐินพัฒนาตามโครงการพระราชดำริ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ด้วยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และยังมีโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) มุ่งหวังเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและโภชนาการให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงโครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนจบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ เนื่องจากมีฐานะยากจน ได้มีโอกาสศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งทุกโครงการล้วนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์และส่งเสริมให้ชาวบ้านและนักเรียนได้นำวิธีการสหกรณ์ไปใช้พัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนโรงสีข้าวพระราชทาน อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เป็นอีกหนึ่งโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานแนวทางการช่วยเหลือให้กับราษฎรในพื้นที่ สืบเนื่องจากเหตุการณ์อุทกภัยเมื่อปี ๒๕๔๙ เกิดพายุพัดกระหน่ำทางตอนเหนือของจังหวัดน่าน ส่งผลให้ปริมาณน้ำท่วมบ้านเรือนและพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้และขาดแคลนข้าวเพื่อการบริโภค ชาวบ้านประสบปัญหาและได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริจัดตั้งโครงการกองทุนข้าวพระราชทาน ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีขึ้น และพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานเงิน ข้าวสารและเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่กองทุนในเบื้องต้น เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนข้าวและเป็นกองทุนข้าวสำรองสำหรับเกษตรกรที่ยากจนและผู้ประสบภัยพิบัติในอนาคต

การดำเนินงานของกองทุนข้าวมีพัฒนาการก้าวหน้าตามลำดับ ด้วยความสามัคคี ซื่อสัตย์และความตั้งใจในการพัฒนาตนเองของสมาชิกและคนในชุมชน ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง และมีราษฎรให้ความสนใจขอเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก และเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของกองทุนข้าวฯ ให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้มากยิ่งขึ้น จึงทรงพระราชทานเครื่องจักรโรงสีข้าวชุมชน เครื่อง CP-R ๑๐๐๐ สำหรับจัดตั้งโรงสีข้าวพระราชทาน บริหารงานในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน และใช้วิธีการสหกรณ์มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ โดยโรงสีได้ดำเนินธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกมาแปรรูป สีเป็นข้าวสารจำหน่ายและบริการสีข้าวให้สมาชิกและชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงด้วย

ทุกครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในจังหวัดน่าน จะทรงติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงสีข้าวพระราชทานที่อำเภอท่าวังผาเป็นประจำทุกปี และเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังศูนย์เรียนรู้ชุมชนโรงสีข้าวพระราชทาน อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ซึ่งโอกาสนี้ได้ทรงทอดพระเนตรกิจกรรมของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอท่าวังผาและติดตามผลการดำเนินงานของโรงสีข้าวพระราชทานด้วยความสนพระทัย

ดร.จุมพล สงวนสิน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้เฝ้ารับเสด็จฯ พร้อมกราบบังคมทูลรายงานผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มโรงสีข้าวพระราชทาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการองค์กร และ

นำระบบสหกรณ์เข้าพัฒนาการบริหารจัดการโรงสีข้าวพระราชทาน โดยมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าว เริ่มพัฒนาตั้งแต่ระดับต้นน้ำ ให้สมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายเจ้าหน้าที่โรงสี มีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานควบคู่กับการส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ผลิตข้าวเพื่อป้อนโรงสี ซึ่งในปีนี้ สมาชิกกลุ่มโรงสีข้าวมีการพัฒนารวมกลุ่มผู้ผลิตแบ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตข้าวปลอดภัย จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๒๓๑ ไร่ ผลิตข้าวปลอดภัยเพื่อจำหน่ายข้าวเปลือกให้โรงสีข้าวพระราชทานฯ โดยกรรมการข้าว ได้ให้การรับรองแปลง(GAP) ยังมีกลุ่มผู้ผลิตข้าวจำปลอดภัยบ้านคิ้วะ จำนวน ๑๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่ ส่งเสริมให้สมาชิกได้ทดลองปลูกข้าวเจ้าหอมมะลิพันธุ์ ๑๐๘ เพื่อจำหน่ายให้โรงสีข้าวพระราชทาน และกลุ่มผู้ผลิตข้าว ถดนาปรัง จำนวน ๖ ราย พื้นที่ ๑๖ ไร่ ทดลองปลูกข้าวหอมนิล ข้าวพันธุ์ กข.๔๙ ข้าวพันธุ์พิษณุโลก ๒ หลังฤดูการทำนาปี โดยมีเป้าหมายที่จะทดลองปลูกข้าวนาปรัง เพื่อเพิ่มรายได้และต้องการขายข้าวเปลือกให้โรงสีข้าวพระราชทาน

สำหรับการพัฒนาระดับกลางน้ำ โดยการปรับปรุงโรงสีข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้สนับสนุนด้านการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการโรงสีข้าวขนาดเล็กให้แก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโรงสี โดยฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการบริหารโรงสีโดยใช้รูปแบบสหกรณ์ นำคณะกรรมการ ประธานกลุ่ม และเจ้าหน้าที่โรงสีข้าวพระราชทานไปศึกษาดูงานสหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด จังหวัดนครราชสีมา และสหกรณ์การเกษตรลำพระเพลิง จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งในการดำเนินงานด้านบริหารจัดการโรงสีข้าว เพื่อให้สามารถนำความรู้มาปรับใช้ได้กับโรงสีข้าวพระราชทาน พร้อมทั้งได้ส่งเจ้าหน้าที่จากจากสถาบันพัฒนาเครื่องจักรกลและพื้นที่สหกรณ์ เข้ามาถ่ายทอดความรู้แบบฝึกปฏิบัติจริงเพื่อควบคุมเรื่องการลดการสูญเสียระหว่างการสีข้าว ซึ่งทำให้ต้นทุนสูง ส่งผลให้โรงสีข้าวไม่มีกำไร หรือขาดทุน จึงต้องปรับปรุงกระบวนการสีข้าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเป้าหมายต่อไปจากนี้คือการปรับปรุงการบริหารงานและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดีสำหรับโรงสีข้าวให้ได้ตามระบบ GMP

ขั้นตอนสุดท้ายคือการพัฒนาส่วนปลายน้ำ เน้นเรื่องการบริหารจัดการตลาดและการเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้สนับสนุนให้กลุ่มโรงสีข้าวพระราชทานพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค พร้อมทั้งได้จัดซื้อเครื่องบรรจุข้าวสุญญากาศ (Vacuum) พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๑ เครื่อง และจัดทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้แก่กลุ่มโรงสีข้าวพระราชทาน สร้างความทันสมัยแก่ตัวผลิตภัณฑ์และเป็นการถนอมอายุของผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งได้สนับสนุนให้เชื่อมโยงเครือข่ายตลาดข้าวสารและเมล็ดพันธุ์ข้าวกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดน่าน เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายข้าวสารของโรงสีข้าวพระราชทานให้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังได้สนองแนวพระราชดำริเรื่องการเตรียมคนที่จะเข้ามาดูแลและบริหารโรงสีในอนาคต ด้วยการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ตั้งแต่ต้นกระบวนการอาชีพชาวนา เริ่มทำนา และธุรกิจโรงสีข้าว สำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน ได้ประสานกับโรงเรียนบ้านปาง นำนักเรียนเข้ามาเรียนรู้กระบวนการในโรงสีข้าว และจัดทำโครงการสอนการทำนาให้แก่นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โดยให้เด็กนักเรียนทดลองปลูกข้าวในฤดูนาปี ๒๕๕๖/๕๗ พันธุ์ กข.๖ โดยนักเรียนได้เรียนรู้ระบบนิเวศน์ที่เหมาะสมกับการทำนาในพื้นที่และวิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว โดยมีครูเกษตรและนักวิชาการเกษตรจากศูนย์วิจัยข้าวแพร่และสำนักงานเกษตรอำเภอน้ำแคว เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนโรงสีข้าวพระราชทาน อำเภอน้ำแคว จังหวัดน่าน เป็นโรงสีข้าวที่บริหารงานเองโดยชาวบ้านในชุมชน และเป็นตัวอย่างของการบริหารจัดการโรงสีข้าว ทุกขั้นตอนและกระบวนการ มุ่งหวังให้ชาวนาได้ประโยชน์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ในการช่วยปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน ให้ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและอาชีพการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนแห่งนี้ ภายใต้การรวมตัวพึ่งพาอาศัย เกื้อกูล แบ่งปัน และคุณค่าของการดำรงชีวิตในแบบความพอเพียง สมดังแนวพระราชดำริที่สมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโรงสีข้าวพระราชทาน ให้เป็นที่พึ่งของเกษตรกรในอำเภอน้ำแคว ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป